

Històries de vida de professors de música

PRIMERA GENERACIÓ

ESCOLA I CONSERVATORI DE MÚSICA DE LA DIPUTACIÓ A TORTOSA

El Centre (I)

Precedents d'ensenyament públic a la ciutat de Tortosa

Tot i que Joan Moreira Ramos, a través d'una sèrie d'articles publicats al diari *El Restaurador*, inicia el debat per a la creació d'una escola municipal de música l'any 1912, no és fins a l'any 1921 que tenim referència de la primera escola pública de música a Tortosa. S'anomenava Escola Municipal de Música i tenia la seva seu a l'Escola de la Mercè. Estava vinculada a la Banda Municipal i va estar en actiu fins al 1923, any en què es dissol. El professor de solfeig i el director de la Banda eren la mateixa persona, el *mestre* José Iglesias Mayorán. En el ple municipal de 15 de febrer de 1923, s'aprova que en el pressupost anual de l'any següent hi hagi una partida per a l'escola de música i per a la banda municipal. El dia 26 del mateix mes s'anuncia matrícula gratuïta per a tots els alumnes de l'Escola Municipal de Música de nova creació, amb seu a les cases consistorials, i es nomena director a Alfonso Mª Xancón Ferreres.

Correo de Tortosa (16/02/1923), p2

El concejal señor Guarch propone al Ayuntamiento que para la revisión de los mozos que ha de tener lugar el primer domingo del próximo mes de marzo, se nombre a los facultativos señores Homedes y Riba.

El propio concejal propone además que para el próximo presupuesto se incluya una partida destinada para la creación de la escuela y banda municipal de música. El Ayuntamiento acuerda por unanimidad lo propuesto.

L'any 1929 es va projectar novament una escola municipal de música que *havia d'estar dirigida per un eminent musicòleg*, però mai es va dur a terme.

Joan Monclús Monclús. Fons particular de Núria Monclús

No és fins l'any 1942 que torna a haver una Escola Municipal de Música, també associada a una Banda Municipal, fundada a proposta del cap local de milícies José Ventura Calatayud amb els membres de la Banda de Milícies (1939). El 1r any continuà de director de l'escola i de la banda el mestre Iglesias, però a partir del 1943 assumeix els dos càrrecs un dels seus alumnes més avantatjats, Joan Monclús Monclús.

Històries de vida de professors de música

PRIMERA GENERACIÓ

ESCOLA I CONSERVATORI DE MÚSICA DE LA DIPUTACIÓ A TORTOSA

El Centre (II)

El Patronat Municipal de Música i la seu del Rastre. Origen comú del Conservatori i de l'escola de la Banda Municipal de Tortosa

Sota la direcció del *mestre* Monclús, a la dècada dels 40, entren a formar part del claustre de professors de l'Escola de Música, Enrique Cortés Subirats, com a professor de solfeig i teoria, i Núria Monclús Subirats com a professora de piano, solfeig i teoria. Durant la dècada dels 50 nombrosos instrumentistes de corda, en la seva majoria alumnes de la professora Paquita Angelats Ballonga, entren a la Banda, la qual esdevé Orquestra

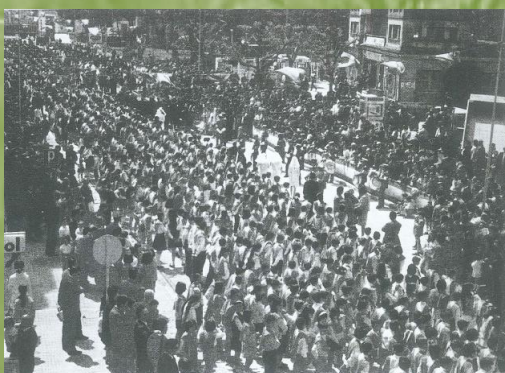
Municipal fins l'any 1959. Aquest any, el consistori municipal, a instàncies de Francisco Queralt, Regidor delegat de Música, acorda la reconversió de l'Orquestra Municipal en Banda Municipal.

Grup d'alumnes de l'escola de música del Patronat de Música al saló d'actes de la seu del Rastre (1970 aprox)

En el centre M. Jover, a l'esquerra E. Cortés, a la dreta Núria Monclús. Fons particular d'E.Cortés

El 3 de juliol de 1963, la Banda i l'Escola de Música van passar a estar regits per un Patronat Municipal de Música. Es va nomenar President-delegat a Mariano Jover Flix.

Sota l'empara del Patronat Municipal, l'any 1967 s'estenen les activitats a les escoles de la població. Uns 700 escolars tenen classes de solfeig, teoria i cant. Fruit d'aquestes classes sorgeixen els *Pequeños Cantores de Tortosa*, agrupació coral que comptarà fins a 400 membres, i que es presentà en públic el dia 1 de maig de 1968 sota la direcció d'Enrique Cortés.

Concentració a la Av. Generalitat dels Pequeños Cantores. 1 de maig de 1969. Fons particular d'E. Cortés

Històries de vida de professors de música

PRIMERA GENERACIÓ

ESCOLA I CONSERVATORI DE MÚSICA DE LA DIPUTACIÓ A TORTOSA

Rossend Aymí, que ha guanyat la plaça d'organista de la catedral de Tortosa, durant l'estiu de 1970 es queda meravellat quan escolta una orquestra d'estudiants a la ciutat de Trosinguen (Alemanya). De tornada a la ciutat contacta amb Francesc Tàpies, que havia estat el seu mestre d'orgue i director al Conservatori de Tarragona i li planteja la possibilitat d'instaurar una seu del Conservatori a Tortosa. Aquest ho troba encertat i el posa en contacte amb

R. Aymí (dreta) i E. Cortés (esquerra) al auditori del centre de comerç (1967).

Fons particular d'E. Cortés

Josep Clua i Queixalòs, President de la Diputació.

Acompanyat de la professora

de piano Maribel Curto es reuneixen amb el President que accepta iniciar el procés i posa en antecedents al nou director del conservatori de Tarragona, Eduardo Baixauli Morales. El Sr. E. Baixauli feia temps que tenia molt bona relació amb l'Ajuntament de Tortosa. Segons la documentació que hem consultat a l'ACHTE, l'any 1942 Baixauli va fer petició a l'ajuntament dels estatuts de l'Escola Municipal de Música amb la finalitat que servissin de base per als d'una futura escola municipal de Tarragona.

A partir d'aquest moment, el Patronat Municipal de Música, i especialment el seu president-delegat, Mariano Jover, es plantegen un projecte docent i continuen les gestions amb la Diputació de Tarragona. Rossend Aymí, l'any 1971, és

nomenat delegat de l'Escola de Música del Patronat Municipal, que tenia la seva seu a la plaça Mossèn Sol, al barri del Rastre.

Mariano Jover en una entrega de diplomes al saló d'actes de l'escola del Rastre. Fons particular de E. Cortés

Maig de 1975. Maria Teresa Tallada fent una classe de solfeig a un aula de la Delegació del Conservatori de Tarragona a la seu del rastre. Fons particular de Rossend Aymí.

Històries de vida de professors de música

PRIMERA GENERACIÓ

ESCOLA I CONSERVATORI DE MÚSICA DE LA DIPUTACIÓ A TORTOSA

El Centre (III)

La delegació del Conservatori de Música de la Diputació a la seu del Rastre.

Les bones relacions existents entre el Patronat Municipal de Música i la Diputació de Tarragona es remunten a l'any 1968, quan la Diputació col·laborà activament en els actes amb motiu del 25è aniversari de la Banda de Música de Tortosa, assumint el patronatge d'aquesta commemoració. A més del president de la Diputació, també constaren al quadre d'honor de l'esdeveniment, el president i el director del Conservatori de Tarragona.

Finalment, les gestions amb la Diputació arribaren a bon port. El juny de 1974, professors del Conservatori de Tarragona es van desplaçar a Tortosa per fer els exàmens oficials de final de curs i el curs següent (1974-75) un grup de professors de l'Escola Municipal de Música del Patronat van passar a formar part de la plantilla del Conservatori de Tarragona, i va quedar-ne establerta una seu a Tortosa. Es nombrà delegat a Mariano Jover. Provisionalment la seu es va instal·lar a l'Escola Municipal de Música, la qual es mantingué amb la finalitat que fos grau preparatori del Conservatori i per a nodrir la Banda municipal.

En l'acta fundacional del centre consten com a delegat Mariano Jover Flix i com a professors del primer claustre: Rossend Aymí Escolà, Paquita Angelats Ballonga, Angelita Carrasco Medina, Enrique Cortés Subirats, Núria Monclús Subirats i Maria Teresa Tallada Forcherón. Amb tot, tenim notícia que en aquest primer curs, la professora de piano Angelita Carrasco també hi va treballar uns mesos, essent substituïda a posteriori per Maria Teresa Tallada.

D'esquerra a dreta: P. Angelats, M.T. Tallada, N. Monclús i E. Cortés. Fons fotogràfic de l'Escola i Conservatori de música de la Diputació de Tarragona a Tortosa

Històries de vida de professors de música

PRIMERA GENERACIÓ

ESCOLA I CONSERVATORI DE MÚSICA DE LA DIPUTACIÓ A TORTOSA

El Centre (IV)

El Conservatori de grau elemental de Música de la Diputació de Tarragona a Tortosa.

El desembre de 1976, el ple de la Diputació de Tarragona va acordar l'aprovació de la creació d'un Conservatori de grau elemental a Tortosa, totalment autònom del de Tarragona. Es va ampliar també el nombre d'instruments que s'impartien, entre els quals hi havia la guitarra.

Altres professors que van impartir classes a la seu del Rastre van ser: Ana Maria López Roig (piano), Mari Carmen Talam (guitarra) i Ramir Figueras (guitarra).

TORTOSA: Gestiones para crear una delegación del Conservatorio de Música de Tarragona

Este año han concurrido a los exámenes más de 200 alumnos

La pasada semana se desarrollaron los exámenes correspondientes a los cursos del Conservatorio Profesional de Música de Tarragona. Es esta la primera vez que el profesorado del Conservatorio se desplaza a efectuar los exámenes fuera de su sede docente, para atender al alumnado de una determinada zona geográfica. Se da la circunstancia de que este caso únicamente se da en otra capital catalana, Lérida, a la cual se desplazan los profesores del Conservatorio de Música de Barcelona.

A los exámenes celebrados en Tortosa concurrieron 206 alumnos, de los cuales 51 habían asistido a las clases de la Escuela Municipal de Música de Tortosa, 76 procedían de colegios y academias privadas de la ciudad y los 79 restantes de diferentes poblaciones del Bajo Ebro. Todos ellos cursan sus estudios por la modalidad de libre, repartidos en los seis cursos de que consta el plan de estudios de música.

Las enseñanzas musicales. Las enseñanzas musicales en España dependen de la denominada Comisaría General de la Música, orga-

ganismo dependiente del Ministerio de Educación y Ciencia. Los centros oficiales de enseñanza se denominan conservatorios, pudiendo ser de dos tipos: los conservatorios superiores, adscritos directamente al Ministerio y que abarcan la totalidad de especializaciones y enseñanzas del ramo y los conservatorios profesionales, dotados por las corporaciones locales, principalmente diputaciones, con un plan de estudios menos amplio que los anteriores pero que, mediante los correspondientes cursos complementarios permiten acceder igualmente al grado más alto de la enseñanza musical.

Tan sólo algunas capitales disponen de conservatorio superior, entre ellas Barcelona. Por lo que respecta a conservatorios profesionales, no todas las capitales de provincia disponen de tales centros; así, en Cataluña, únicamente existe el de Tarragona, dependiente de la Diputación, careciendo Lérida y Gerona de este tipo de centros docentes. Para suplir esta falta y ante las dificultades, generalmente económicas, que supone la erección de un nuevo conservatorio, existe la fórmula de crear delegaciones de los mismos que, co-

mo centros subsidiarios imparten el mismo grado de enseñanza que el conservatorio, asimismo, con carácter oficial, aunque dependiendo de los mismos en dirección, secretaría y cátedras de profesorado.

Primera sucursal de Cataluña

En Tortosa y dada la intensa actividad que se desarrolla en el aspecto musical, se eleccion gestiones para crear una delegación oficial del Conservatorio Profesional de Música de Tarragona, que sería la primera que se instaura en Cataluña. A tal fin, el Patronato Municipal de Música de Tortosa, dependiente del Ayuntamiento, ha elevado la correspondiente propuesta a la Diputación. Todo parece indicar que el nuevo centro empezará a prestar sus servicios al iniciarse el nuevo curso, en octubre. Provisionalmente, se instalará en la Escuela Municipal de Música, con profesorado idóneo para cada especialidad; sin embargo, la Escuela Municipal subsidiará como grado preparatorio del conservatorio y para nutrir la plantilla de la Orquesta Municipal. — José BAYERRI RAGA.

Tortosa: HA SIDO APROBADA LA CREACION DE UN CONSERVATORIO DE MUSICA

Hasta ahora funcionaba una delegación del existente en Tarragona

En la última sesión plenaria de la corporación provincial de Tarragona, se aprobó la creación de un Conservatorio Elemental de Música en Tortosa, cuya financiación y patronazgo correrá a cargo en exclusiva de la propia Diputación. Con esta decisión se da satisfacción a una aspiración sentida desde hace años por la afición musical de las comarcas del Ebro, de la que ha sido portavoz el Patronato Municipal de Música de Tortosa estimulado y dirigido por el señor Mariano Jover Flix.

La preocupación por las enseñanzas musicales en la ciudad, de la que existe una larga tradición, hicieron que el Ayuntamiento, en 1946, crease una Escuela Municipal de Música, que funcionaba aneja a la Orquesta Municipal, y a tal fin se habilitó un edificio en el barrio del Rastro. En 1968 se daría un nuevo impulso a esta actividad con la fundación de los Pequeños Cantores de Tortosa y la implantación de enseñanzas musicales a todas las Escuelas Públicas del término municipal.

Ámbito comarcal

No obstante, la afición por la música no se limita únicamente a la ciudad, sino que alcanza a todas las comarcas del Ebro, particularmente a poblaciones como Amposta, Ulldecona, Alcanar y La Genia, por ello hacia falta un centro de ámbito comarcal. En 1974 la Diputación de Tarragona acordó establecer en Tortosa una delegación del Conservatorio Profesional de Música de Tarragona; el pasado mes de octubre se inició el tercer curso de funcionamiento de la Dele-

gación, con una matrícula de 186 alumnos, en las disciplinas de Solfeo, Armonía, Composición, Historia de la Música, Piano y Violín, que son impartidas por seis profesores; a aquella cifra de alumnos oficiales hay que añadir más de 200 matriculados por libre y procedentes de toda la comarca.

Autonomía

Es esta Delegación del Conservatorio de Tarragona la que, a partir del próximo curso 1977-78 adquirirá autonomía de funcionamiento como Conservatorio Elemental de Tortosa. A las disciplinas ya citadas parece que se añadirá la enseñanza de guitarra e incluso algún otro instrumento. Por el momento el Conservatorio continuará ocupando parte de las dependencias de la Escuela Municipal de Música, aunque dada la vetustez del edificio y las limitadas condiciones para el cumplimiento de sus fines, existe el propósito de construir un edificio de nueva planta ocupando el mismo solar que el anterior. En este sentido, se han iniciado ya gestiones entre el Ayuntamiento de Tortosa y la propia Diputación para buscar la fórmula adecuada de colaboración.

La decisión de la Diputación de crear este Conservatorio de Música en Tortosa está siendo muy positivamente valorada en los medios locales, por cuanto supone un reconocimiento real de la importancia que las comarcas del Ebro representan en el conjunto de la provincia de Tarragona a la cual actualmente pertenecen. — José BAYERRI RAGA.

La Vanguardia (11-07-1974), p.35

La Vanguardia (18-11-1976), p.39

